

bahar 2001

İLKOKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şükran TOK

MKÜ Eğitim Fakültesi, Araştırma Görevlisi

*Bir ülkenin okur yazarlık oranı, o ülkenin gelişmişlik düzeyinin göstergelerindedir. Gelişmiş ülkelerde 6-7 kişiye bir gazete düşerken, ülkemizde yaklaşık 70 kişiye bir gazete düşmektedir. Bu aradaki önemli farkın tek nedeni olarak gelişmişlik düzeyini göstermek belki haksızlık olur. Okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlerin de bunda etkisinin olduğu söylenebilir. Çünkü okuma yazma öğrenirken zorlanan bir kişide oluşacak olan okuma korkusu, bunun sonucu olarak okumadan ve her türlü yazılı materyalden soğuması, kişinin okumaya olan ilgisini de olumsuz yönde etkileyecektir. Bu nedenle okuma yazma öğretiminde kullanılacak yöntemi seçerken, en kısa sürede okuma yazma öğretmekten daha çok, işlek, doğru, anlamlı ve okuduğunu anlayan bireylerin yetişmesini sağlayacak yöntemin seçilmesine özen göstermek gerekecektir. İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan **Bireşim**, **Çözümleme** ve **Karma Yöntemin** değerlendirilmesine yönelik olarak hazırlanan bu çalışma, bu yöntemleri karşılaştırmak ve bu konuda sınıf öğretmenlerinin görüşlerini saptamak amacıyla hazırlanmıştır.*

Dünya'daki önemli sorunların başında açlık ve hastalık gelmekle birlikte, cehalette bu sorunların içinde yer almaktadır. Cehaletle ilgili sorunlar ancak eğitimle çözümlenebilir. Dünyada hiç bir ülkede tümüyle % 100 okuma yazma sağlanamamıştır. Şu ya da bu sebeple okuma yazma bilmeyenler vardır (Türkoğlu, 1981:191). Bu cehaletin bir şekilde önlenmesi ve cehalete karşı savaşılmaması gerekir.

DİE'nin 1994 yılı verilerine göre 12-44 yaş arasındaki nüfusun erkeklerde % 96'sı, kadınlarda ise % 84'ü okuma yazma bilmektedir. % 90'lık okur

yazarlık oranı bütünleşmek için çaba harcadığımız pek çok Avrupa ülkesinden düşüktür.

Harf devriminden günümüze kadar okuma yazma öğretiminde, çeşitli öğretim yöntemleri kullanılmıştır. Önceleri kullanılan *adlandırma* (tesmiye) *seslendirme* (savti) yöntemlerinin zorluğunu ve sakıncasını gören eğitimciler, *sözcük* ve *cümle* yöntemini kullanmışlar (Binbaşıoğlu, 1995:4), ancak yetişkinlerin ve sınıf tekrarı yapan öğrencilerin kısa sürede okumaya geçmesi için *karma yöntemi* kullanmışlardır.

İlkokuma Yazma Öğretiminin Önemi

Gelişmiş bir toplum durumuna gelebilmenin ön koşulu "yetişmiş insan gücünü" sağlamaktır. Bunu sağlayabilmek ise, eğitim programlarının birbirlerini izleyen ve tamamlayan bir zincir gibi hazırlanıp uygulanmasına bağlıdır. Bu halkaların birincisi olan ilköğretim programları, ilkokuma yazma üzerinde kurulup gelişmektedir.

İnsanlığın sahip olduğu çağdaş uygarlığın büyük ölçüde okuma yazmaya dayanan bir uygarlık olduğu söylenebilir. Bu kadar büyük bir işleve sahip olan okuma yazma becerisinin temelleri ilkokuma yazma çalışmaları ile atılmaktadır (Ünüvar, 1999:1).

İlkokuma yazmanın amacı; okumayı, okuduğunu ve dinlediğini anlamayı, duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmeyi, iletişim kurabilmeyi, kurallara uygun, işlek yazı yazabilmeyi, Türk dilini kullanmak ve öğrenmekten zevk alabilmeyi çocuğa öğretmektir.

Gelişmiş bir ilkokuma becerisine sahip birey, kendi uğraş alanında önemli görevlere gelecek, mesleğinde ilerleyecek, istenilen bilgi birikimine sahip olacak, bu bilgileri çevresiyle paylaşacaktır. Okuma, aynı zamanda öğrenmenin en etkin aracıdır. İyi okuyan ve okuduğunu tam ve doğru olarak anlayan bir öğrenci derslerinde de başarılı olacaktır. Çünkü ilkokuma öğretimi, tüm derslerin temelidir. Okuma yazma; düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, eleştirme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi çeşitli yetenekleri geliştirerek beyin teknolojisi oluşturmaktadır (Çelenk, 1999:18-20).

İlkokuma yazma, Türkçe dersi içindeki diğer alanlarla ilgili konu ve kuralları da yeri geldikçe sezdirmeye çalışır. Bir çocuğun okuma yazma öğrenmeye başlaması, yaşı ve daha sonraki yaşamı için çok önemlidir. Çocuk, okuma

ile en büyük bilgi edinme yolunu, yazma ile duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatım yolunu kazanacaktır. Bunun önemini çocuk önceden duyar ve okuma yazmaya heves eder.

Çocuklara öğretilecek olan okuma yazma becerisinin niteliği de çok önemlidir. "Okuma yazma nasıl öğretilirse öğretilsin" demek, doğru değildir. Çocuğa kazandırılacak okuma yazma becerisi, "hızlı, doğru, anlayarak ve kavrayarak" okuma ve okuduğundan zevk alma, bir başka anlatımıyla "eleştirel" bir okuma ve işlek, düzgün bir yazma, ilkokuma yazma öğretiminin temel hedefi olmak durumundadır (Çelenk, 1999:III).

Birinci Sınıf Öğrencilerinin Özellikleri

Birinci sınıf öğrencileri, duygularına göre hareket eder, eşya ve olayları, nesne ve olguları toptan algılar. Cisimlerin önce adını öğrenmek ister, daha sonra çıkardıkları sesleri işitmek, renklerini, büyüklüklerini bilmek, yaptıkları hareketlerini denemek ister. Soyut işlemlerde başarısızdır. Duyup-işittiğini değil, elle tutup gördüğünü, yaşadığını, kısacası deneyerek, gözleyerek ve inceleyerek öğrenir (Çelenk, 1999:12).

Çocuk gelişimi, genelden özele doğrudur, önce büyük kaslarını, sonra küçük kaslarını kullanır. Birinci sınıf öğrencileri de küçük kaslarını kullanarak yazmaya başlar (Demirel, 1999:66), kalın kaslara oranla, ince kasları oldukça zayıftır. Bu nedenle kalem tutma gibi küçük hareketleri yapmaktan zorlanır (Aydın, 1999: 21).

İlkokuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

Bu bölümde, ilkokuma yazma öğretiminde belli başlı olarak kullanılan üç yöntem olan *bireşim*, *çözümleme* ve *karma yöntem* üzerinde durulacaktır:

Bireşim Yöntemi

Bu yöntem, önce alfabetik sıraya göre seslerin tanıtıldığı, harflerden hecelerin, hecelerden sözcüklerin, sözcüklerden cümle ve metinlerin oluşturulduğu yöntemdir. Bu yöntemin aşamalı uygulaması şöyledir:

Serbest okumaCümleSözcükHeceSes (Harf)

Hazırlık Dönemi: Eğitim-öğretim yılının başlamasından itibaren 3-4 hafta kadar süren bu basamakta amaç; öğrencilerin küçük kas hareketleri ile dinleme ve sözlü ifadeyi geliştirmek, el ve göz eşgüdümünü sağlamak ve okulu sevdirmektir. Bu dönemde yaptırılacak çizgi çalışmalarında elde edilecek başarı düzeyi ile öğrencilerin yazıları arasında önemli bir ilişki vardır. Çizgi çalışmalarında başarılı olan bir öğrencinin yazıları da güzel olacaktır.

Ses ve Harf Dönemi: Hazırlık aşamasından sonraki 12 haftalık süreyi içerir. Sembol olarak gösterilen harflerin özel sesi tanıtılır. Birinci ay, alfabedeki 29 harfin sesi verilmeye çalışılır. İlk hafta sekiz sesli harf ve üç sessiz harf verilir, geri kalan 18 harf, her haftaya altı harf gelmek koşuluyla diğer haftalara dağıtılır. İlk haftalarda seslendirilmesi kolay olan ç,k,r,s,t,z gibi harflere öncelik verilir, daha sonra b,c,d,g,ğ gibi harflere geçilir.

Hece Dönemi: Ses verme işlemi bittikten sonra her sessiz harfin sağına ve soluna sesli; her sesli harfin sağına ve soluna sessiz harfler getirilerek heceler oluşturulur, bu heceler öğrencilere kavratılır.

Sözcük Dönemi: Heceler kavrandıktan sonra heceleri birleştirme aşamasına, yani sözcük dönemine geçilir. Öncelikle bilinen, tek başına anlamı olan, tek heceli sözcüklerden başlanır. Öğretmen bu dönemi uzun tutmalı, hece tablosundaki her heceyi birleştirerek yeni sözcükler oluşturmalıdır. Her işlenen sözcüğü sınıfın uygun yerlerine asarak, belirli aralıklarla tekrar ettirmelidir.

Cümle Dönemi: Sözcükler tam anlamıyla kavratıldıktan sonra, küçük harflerin kullanıldığı sözcüklerden cümleler oluşturulur. Çünkü, birinci-sınıf öğrencileri, doğru ve zikzaklı çizgilerden çok, eğri ve yuvarlak çizgileri çizmeye yatkındır. Küçük harfler de onların bu özelliklerine uygundur. Eğer büyük harfler kullanılacak olursa, ileride küçük harfleri öğretmek zor olabilir. Fakat küçük harfler kullanılırsa, her cümlenin ve her özel ismin ilk harfi büyük harflerle yazılacağı için, öğrenci bir taraftan da büyük harfleri öğrenmiş olur. Ayrıca, dergi, gazete ve kitaplar küçük harflerle yazıldığı için cümle öğretiminde küçük harfleri kullanmak daha uygundur. Gray de

(Cheek, 1984: 8), öğrencilerin küçük harflerle yazılmış sözcükleri daha iyi algıladığı ve anladığını belirtmektedir. Cümle döneminin sonuna doğru, öğretilen cümlelerle metinler oluşturulur.

Okuma Yazmaya Geçiş Dönemi: Bu dönemde, okunacak metin, varsa resim üzerinde önce öğretmen, sonra öğrenciler konuşur. Metin, ertesi gün sınıfta daha fazla öğrenciye okuma fırsatı verebilmek amacıyla, evde okunması için ödev olarak verilebilir. Metinler, önce örnek olarak öğretmen tarafından, sonra tek tek bütün öğrenciler tarafından okunur. Okumada önceliği, zaman kaybını önlemek için, okuma düzeyi iyi olan öğrencilere tanınmalıdır. Bu arada okuma güçlüğü çeken öğrenciler de parçayı daha iyi kavramış olur. Daha sonra parça birkaç öğrenciye anlattırılır. Eğer metin kısa ise, öğrenciye bakarak yazdırılabilir, bazen de dikte ettirilebilir (Bulut, 1998: 25-41).

Bireşim Yönteminin Eleştirisi

1. Anlamsız, uzun süreli hece tekrarı çocuğu bıktırmakta, okuma zevkinden uzaklaştırmaktadır.
2. Öğrenci, dikkatini hece ve harflere yönelttiği için anlama istenilen biçimde gerçekleştirememektedir.
3. Anlamlı söz grupları yerine sesler üzerinde odaklaşma, okumada görme açısının daralmasına ve okuma hızının düşmesine, vurgulama ve tonlama sorunlarının doğmasına neden olmaktadır (Çelenk, 1999: 27; Kavcar, 1995: 29).
4. Çocuğun doğal tepkisini bozmakta ve onu zihni karışıklıklara götürmektedir.

Çözümleme Yöntemi

Bu yöntemin çıkış kaynağı Gestalt Psikolojisine, yani bütünü parçaların toplamından farklı ve özgün bir karaktere sahip olduğu düşüncesine dayanmaktadır. Bu anlayışa göre, kalıcı ve etkin bir öğrenmenin sağlanması için öğrenme yaşantıları, anlamlı bir bütün halinde örgütlenmeli ve sunulmalıdır (Aydın, 1999: 215-218).

Yapılan araştırmalara göre, göz, okurken bir takım sıçramalar ve duraklamalar yapmaktadır. Yazıyı okuyabilmek, bu sıçramaların az ve çok oluşu ile ilgilidir. İyi bir okurun gözü, satır üzerinde düzgün aralıklarla ilerler ve her ilerlemenin sonunda bir miktar duraklar. Ağır okumalarda, bu ilerlemenin miktarı az olduğu gibi duraklamanın miktarı da fazladır. Kötü okurlarda ise, ilerlemenin miktarı hem azdır, hem de göz, zaman zaman geriye doğru dönüş yapar ve orada bir miktar kalır. Bu durumu dikkate alan eğitimciler, ilkokuma-yazma öğrenimine çözümleme yöntemini getirmişlerdir. Bu yöntemle göz, bir bakışta daha geniş bir alanı görür (Karacabey, 1988: 38), bütün bir cümleye bir-iki belki de üç sıçrama ile tepkide bulunur, yani yazıyı okur.

Son yıllarda bu yöntemler içinde en çok çözümleme yöntemi kullanılmaktadır. 1997 İlköğretim Okulu Programında da bu yönteminin uygulanması öngörülmüş ve ilkokuma yazma öğretimindeki hedef ve davranışlar da buna göre belirlenmiştir.

Bu yöntemin aşamalı uygulanışı aşağıdaki gibidir (Ünüvar, 1999: 10):

Hazırlık Dönemi: Hazırlık dönemine ayrılacak süre, öğrencilerin bireysel farklarına göre 2-3 hafta arasında değişiklik gösterir. İlkokuma yazmaya ilişkin yayınlar incelendiğinde, hazırlık aşamasında sadece yazmaya hazırlık dönemine yer verildiği görülmekte, okumaya hazırlık ise, ihmal edilmektedir. Oysa, bu iki etkinlik birbirini tamamlamaktadır ve ayrı değerlendirilmemesi gerekir. Hatta dinleme ve konuşma etkinlikleri de birlikte ele alınmalıdır.

Okumaya hazırlık döneminde;

- Çocukların sözel anlatım gücünü, olayları kavrama ve olaylar arasında bağ kurma yeteneğini açığa çıkarmak için güncel yaşama yönelik konuşma fırsatı verilmelidir.
- Öğrencilere okumaya olan ilgilerini arttırıcı öykü, şiir gibi metinler dinlettirilmelidir.

şükran tok

- Sınıf eşyalarının üzerine, birlikte iş görme başarısını tatmaları, dikkatlerini odaklaştırmaları ve yazılanları benimseyip ilgilenmeleri için, çocuklarla birlikte eşya adları yazılmalıdır.
- Çocuklarla sözcük ve kavram dağarcığını geliştirici çalışmalar yapılmalıdır.

Yazmaya hazırlık döneminde;

- Yazı diliyle konuşma dili ilişkilendirilmelidir. Bunun için, zaman zaman çocukların ağzından çıkan sözcük ya da cümleler tahtaya yazılmalıdır.
- Sınıfla birlikte ilk günlerde ortaklaşa metin yazma çalışmaları yapılmalıdır. Burada amaç, çocukların konuşulan ve söylenen her şeyin aynı zamanda yazılıp okunabileceğini, okuma yazmanın soldan sağa ve yukarıdan aşağıya doğru geliştiğini algılamasını sağlamaktır.
- Normal yazma araçlarının dışında fasulye, çöp gibi araçlarla da yazma alıştırmaları yapılmalıdır.
- Yazma çalışmalarında sol elini kullanan öğrenciler zorlanmamalıdır (Çelenk1999:118).
- Çizgi çalışmalarında düz, yatık, kırık, eğri, yuvarlak sırası izlenmelidir.
- Çizgi çalışmaları sırasında harf geçiyorsa, harfe ilişkin benzetmeler yapılmalıdır.

Bu hazırlık döneminde öğrencilerin, kalem ve defter kullanma, yazma için gerekli temel çizgileri çizme, yazı yazarken satırları izleme, basit bir resmi anlama ve anlatma gibi beceriler kazanmış olmaları beklenir (Ünüvar, 1999: 12).

Cümle Dönemi: Bu dönem, çocukların bildiği ve kullandığı sözcüklerden oluşan, anlamı kolay kavranabilecek, çocuğun yakın çevresinden alınmış fiş cümlelerinin, cümle öğretiminin tekniğine uygun olarak verildiği dönemdir. Bu dönemde, okuma, yazma ve anlama çalışmaları birlikte yürütülür (Ünüvar, 1999: 22).

İlk hafta bir, ikinci hafta iki, üçüncü hafta iki-üç, sonraki haftalarda üç- dört cümle verilebilir. Sözcük dönemine geçildiğinde cümle verme biraz azaltılır. Hece dönemine geçildiğinde daha da yavaşlatılır. Cümleler basitten zora doğru verilir. Sırasıyla iki, üç, dört, beş sözcükten oluşan ve çocuğun yakın çevresinden alınan cümleler verilir. Cümle verilmeden önce, cümlede geçen olay ya da eylem canlandırılır, olanaklar ölçüsünde gerçek yaşamdan örnekler verilir. Cümle öğrenciye buldurulmaya çalışılır. Cümleler

yazdırılmadan önce okutturulur. Sonra havada, sıra üzerinde, kumda elle, parmakla, baş hareketleri ile yazdırılır. Cümle, öğrencilerin görebilecekleri yere asılır, harfler tek tek yazılış yönlerine göre önce öğretmen tarafından deftere yazdırılır. Yazılardaki yanlışlar öğretmen tarafından hemen düzeltilir. Öğrenciler okuma yazmayı öğrenene kadar yazı çalışmalarında bir satır atlatarak yazdırılır. Cümlelerde, noktadan başlayarak sırası geldikçe öbür işaretlere de yer verilerek noktalama işaretleri tanıtılır. Bakarak, cümleler istenilen nitelikte yazıldığı kanaatine varıldıktan sonra, ezbere yazdırılmaya çalışılır. Cümleye bakmadan öğrenci fişi yazabiliyorsa yeni bir fişe geçilebilir. Verilen cümlelerden anlamlı metinler oluşturulur (Özdemir, 1999: 77; Dikmen, 1986: 53).

Sözcük Dönemi: Fiş cümlesinde verilen benzer sözcüklerin öğrenciler tarafından fark edildiği an sözcük dönemine geçilir. Bu dönemde, o ana kadar verilen cümleler tekrar edilir. İlk verilen cümle alınır, tekrar okutulup yazdırılır. Sözcükler ayrı ayrı renklerle tahtaya yazılır. Sözcüklerin üzerine basarak okunur, öğrencilere okutulur. Cümledeki sözcükler öğretmen tarafından kesilip okutturulur. Aynı fiş, öğrencilere küçük fişlerinin arasından buldurulur, sözcüklerin doğru yerlerinden kalemle işaretlemeleri ve işaretlenen yerlerden kesmeleri istenir. Fiş sözcükleri, ayrı renkteki kalemle defterlere yazdırılır, kesilen sözcüklerden yeni cümleler oluşturulur (Demirel, 1999: 70).

Hece Dönemi: Öğrenciler, sözcükler üzerinde yeterince alıştırmayı yaptıktan sonra sözcükler içindeki heceleri fark etmeye başlar. Bu durum hece dönemine başlamak gerektiğinin bir işaretidir. Bu dönemde elde edilen hecelere yeni sözcükler, sözcüklerle yeni cümleler, cümlelerle yeni metinler oluşturma çalışması yapılmaktadır.

Bir cümlede sözcükler arasında boşluk olduğu için, öğrenci sözcük döneminde fazla zorlanmaz. Ancak sözcükleri hecelere ayırırken zorlanır. Hece döneminin başında acele edilirse öğrenci bocalar, öğretmen sıkıntıya düşer (Özdemir, 1997: 85). Bu devrede anlamsız heceleri tek başına öğrenmekten ve ezberlemekten kaçınılmalıdır. Öğrencilerden bir kısmının bu devre sonunda okuma yazmayı öğrendiği görülebilir (Ünüvar, 1999: 34).

Ses ve Harf Dönemi: Sözcüklerin hecelere bölünmesi üzerinde yeteri kadar çalıştıktan ve alfabemizdeki harfleri içerisine alan yeteri kadar hece öğrenildikten sonra, hecelerdeki harfleri tanıma dönemine geçilir. Harf tanıma, çoğu zaman hece tanıma ile iç içe yürütülür. Hece çözümlemesinde

baştan beri ele alınan tüm sözcüklerin üzerinde durmaya gerek yoktur. Bunlardan 29 harfin tanınmasına yetecek kadar sözcük yeterlidir.

Okuma Yazmaya Geçiş Dönemi: Çözümleme basamakları tamamlandıktan sonra serbest okuma yazma çalışmalarına geçilir. Bu dönem öğrencilerin her türlü materyali rahatlıkla okuyabileceği bir dönem olarak algılanmamalıdır. Öğrenciler bu dönemde bildikleri sözcüklere dayalı basit metinler üzerinde çalıştırılmalı, metinlerin zorluk derecesi bilinçli olarak artırılmalıdır. Bu döneme geçiş, okuma yazma çalışmalarının bittiği şekilde yorumlanmamalı, özellikle okuduğunu anlama üzerinde durmalıdır (Ünüvar, 1999: 43).

Bu dönemde şu hususlara dikkat edilmelidir: Okutulacak metinlerin puntoları çok küçük olmamalı, metinler kısa ve kolaydan, uzun ve zora doğru, az heceliden çok heceliye doğru olmalı, çocuğun dil gelişimine uygun, anlamı bilinmeyen sözcükler az ve resimli olmalıdır (Demirel, 1999: 71). Öğrencilerin okumalarında eğer sorun varsa daha kötüye gitmeden hemen çözümüne gidilmelidir. Fakat ne yazık ki okullarda bu sorunları önlemekten çok, sağaltımı üzerinde durulmaktadır (Heilman, 1986: 14).

Çözümleme Yönteminin Eleştirisi

1. Zaman alır ve okumayı geciktirir.
2. Cümleden sözcüğe, sözcükten heceye, heceden de harfe geçiş öğretmene bırakıldığı için uygulamada önemli farklılıklar ve karmaşa yaşanmaktadır.
3. Verilen cümlede, çocuk pekçok uyarıcının etkisinde kaldığından çözümleme sürecinde hecelerin ve seslerin sezdirilmesi biraz zor olmaktadır (Çelenk, 1999: 28).
4. Öğrencilerin dikkatini dağıtır (Binbaşıoğlu, 1995: 4).

Karma Yöntem

Bu yöntemle kişiye, özellikle yetişkinlere kısa zamanda okuma yazma öğretmek hedeflenir. Önce cümleler verilir. Sözcük, hece ve harflerin tanıtılmasına hemen geçilir ya da öğrenilen cümle ve sözcükler olduğu gibi kalır, harflerden hece, sözcük ve cümleler oluşturulur. Cümle yönteminin

hızlandırılmış şeklidir. Bu yöntemle Aralık ayında okuma yazmaya geçilebilir (Güleryüz, 1991: 14).

Karma Yöntemin Eleştirisi

1. Öğrenci çok çeşitli uyarıcıların etkisi altında kaldığından tam bir karmaşa yaşamaktadır.
2. Kısa sürede ses ve harflerin öğretimine geçildiği için, çocuk psikolojisine ve algılama özelliklerine uygun düşmemektedir.
3. Öğrenci belli bir düzeyde harfleri, heceleri, sözcük ve cümleleri tam olarak öğrenmeden okuma yazma yazma becerisi kazanması pek kolay değildir (Çelenk, 1999: 28; Ünüvar, 1999: 10).

Okullarımızda bir kısım öğretmenler, çözümlene yönteminin yararına inanmamakta ve fazla zaman aldığı gerekçesiyle, bu yöntemin karşıtı olan bireşim veya karma yöntemi uygulamaktadırlar. Bu çelişkilerden dolayı, okuma yazma öğretiminde uygulamada bir sorun yaşanmaktadır. Bu araştırma, Cumhuriyet Döneminde kullanılan bu üç yönteme ilişkin, sınıf öğretmenlerinin görüşlerini almayı amaçlamaktadır.

Problem Cümlesi

Öğretmenlerin, ilkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlerin etkililiğine ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma;

1. İlkokuma yazma öğretiminde hangi yöntem kullanılırsa daha başarılı olunacağı,
2. İlkokuma yazma öğretiminde halen neden çözümlene yönteminin kullanıldığı, neden bireşim ve karma yöntemlerden vazgeçildiği,
3. Kullanılan yöntemlerden bireşim, çözümlene ve karma yöntem arasında nasıl bir ilişki olduğu,

şükran tok

4. Öğrenciyi günlük yaşama hazırlamada hangi yöntemin daha etkili olduğu,
5. Öğrencilerin bireysel farklılıkları ele alındığında hangi yöntemin kullanım alanının daha geniş olduğu,
6. Hangi yöntem kullanılırsa, öğrencilerin diğer derslerde daha başarılı olacağı konularında ilgililere yardımcı olabilir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma tarama modelinde olup, konu ile ilgili alanyazın taraması yapıldıktan sonra, buradan elde edilen bilgiler doğrultusunda hazırlanan veri toplama aracı, öğretmenlere uygulanarak, bu kişilerin ilkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlere ilişkin görüşleri elde edilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, 1999-2000 öğretim yılında, Hatay İli ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem, random yöntemiyle seçilen 42 öğretmenden meydana gelmiş, anketler elden dağıtılmış ve üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada 27 soruluk, Figen Bulut (1998)'un "İlkokuma Yazma Öğretiminde Bireşim ve Çözümleme Metodunun Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi" tezinden yararlanılarak hazırlanan bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Bu araç, kişisel bilgiler ve ilkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlere ilişkin görüşler olmak üzere iki boyuttan oluşmaktadır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Değerlendirmeye alınan anketlerden elde edilen veriler önce formlara kodlanmış, araştırmaya katılan deneklerin tümünün her maddeye ilişkin

yanıtlarını karşılaştırmak amacıyla frekans ve yüzde değerleri alınmıştır. Yüzdelerik değer ve frekans dağılımları tek tablo halinde özetlenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Örneklem Grubunun Özellikleri

Toplam 42 kişi olan örneklem grubunun, % 26'sı (11 kişi) 0-15 yıl, % 74'ü (31kişi) 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip; % 38'si (16 kişi) bay, % 62'si (26 kişi) bayandır (Tablo I). Araştırmaya katılan öğretmenlerin özellikle kıdemli olanları, her üç yöntemi de kullanan kişilerdir. Her ne kadar öğretim programı "Çözümleme Yönteminin" kullanılmasını öngörüyorsa da öğrencileri çabuk okuma yazmaya geçirmek kaygısıyla diğer yöntemler de öğretmenler tarafından bilinmekte ve zaman zaman kullanılmaktadır.

TABLO I. Araştırma Kapsamına Giren Deneklerin Özellikleri

Özellikler	Denek Sayısı	Yüzdesi (%)
Bay	16	38
Bayan	26	62
0-15 yıl	11	26
16 yıl ve üzeri	31	74
TOPLAM	42	100

İlkokuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemlere İlişkin Öğretmen Görüşleri

İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlere ilişkin öğretmen görüşleri Tablo II'de sunulmuştur.

Öğretmenler, görev yaptığı süre içerisinde okuma-yazma öğretiminde *çözümleme* yöntemiyle daha başarılı olduklarını (% 90.5), okuma yazma hızı yönünden değerlendirildiğinde *çözümleme* yönteminin daha uygun olduğunu belirtmektedir (% 92.3). *Çözümleme* yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrencilerin gözlerinin görüş alanları daha fazladır. Gözün görüş alanı ne kadar fazla olursa, okuma da o kadar hızlı olur (Binbaşıoğlu 1993:16). Bu durumdan olsa gerek, öğretmenler bu maddede yoğunlaşmışlardır.

Öğretmenler, çocuğun gelişim evreleri ve özellikleri, algılama yönleri gözönüne alındığında en uygun yöntemin *çözümleme* yöntemi olduğu görüşündedir (% 88.1). Göz, satır üzerinde sıçrayarak ilerler. Okuyucu, tanıdık sözcüklere rastladıkça "uzun", anlamını bilmediği sözcüklere rastladıkça "kısa" sıçramalar yapar. Bu uzaklığa "göz uzaklığı" denir. Burada genel eğilim, tek bir harfe ya da sözcüğe değil, bir sözcük gurubunadır. Bu, özellikle Gestalt psikolojisinin ortaya koyduğu bir gerçektir. (Binbaşıoğlu, 1993: 16). Çözümleme yönteminin çıkış kaynağı da Gestalt psikolojisine dayanır. Çocuk, toptan algılar ve bir şeyi bütün olarak kavrar. Okuma yazma bu yöntemle öğretildiği zaman, çocuğun gelişim evreleri ve algılama özelliklerine daha uygun olur.

Öğretmenler, *bireşim* yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrencilerin, tatil dönüşlerinde okuma yazma yönünden geri bir seviyeye düştükleri (% 42.9), *çözümleme* yöntemiyle ilkokuma yazma öğrenen öğrencilerin daha anlamlı okuduğu görüşündedir (% 90.5). Kurallara uygun, düzgün bir okuma yazma becerisi; okuduğunu anlamanın "ön koşuludur" (Güleryüz, 1991: 83). Araştırmaya katılanlar, bunun *çözümleme* yöntemiyle gerçekleştirilebileceğini belirtmektedirler.

Karma ve bireşim yöntemleri ile okuma yazma öğretimi yapılırken, hece döneminde anlamsız heceler üzerinde ezbere yönelik çalışılmaktadır. Araştırmaya katılanların yarısından fazlası (% 52.4) *karma yöntemle*, yarısına yakını (% 42.9) *bireşim yöntemiyle* öğrenen öğrencilerin ileri sınıflardaki okumalarında harf ve hece düşüklüğünün olduğunu belirtmektedir.

Öğretmenler, *çözümleme* yöntemiyle okuma yazma öğrenenlerin, okuduğu bir metni daha iyi anlayabildiklerini belirtmektedirler (% 90.5). Çocuk, okuduğu parçadan bir şey anlamıyorsa, o, okumuyor, sadece metni seslendiriyor demektir (Binbaşıoğlu, 1988: 13). Çözümleme yöntemi, çocukların, ilk günden anlayarak okumasını ve anlamı kavramasını sağladığından (Tekişik, 1989: 30), öğretmenler, bu yöntemi tercih etmiş olabilir.

Öğretmenlere göre, *çözümleme* yöntemiyle okuma yazma öğrenenler, daha hızlı ve doğru yazabiliyor (% 92.3). Koçak (1998: 46) tarafından yapılan araştırmada da *çözümleme* yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrencilerin, diğer yöntemlerle okuma yazma öğrenen öğrencilere oranla daha hızlı ve doğru yazdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tekışık (1989: 30), çözümlene yönteminde sözcük ve cümlelerin yazılması esas olduğundan, çocukların ilk günden yazım kurallarını öğrenmeye başladığını belirtmektedir. Araştırmaya katılanlar da, çözümlene yöntemiyle okuma yazma öğrenenlerin, yazım kurallarında daha az hata yaptıkları görüşündedir (%90.5).

Öğretmenlere göre, çözümlene yöntemiyle okuma yazma öğrenenler, uzun metinleri anlam bütünlüğünü bozmadan anlatabiliyorlar (% 88.1).

Öğretmenler, ifade ve beceri derslerinde çözümlene yöntemi (% 64.3) ve karma yöntem (% 38.1) kullanıldığında daha etkin bir eğitim öğretim yapıldığı görüşündedir. Öğrenci, çözümlene ve karma yöntemle okuma yazma öğrenirken ilk günden kendini daha iyi ifade etme, daha fazla düşünme ve konuşma olanağı bulmaktadır.

Öğretmenlerin yarısından fazlası (% 54.8), mihver derslerin işlenişinde karma yöntemin, % 35.7'si de çözümlene yönteminin daha etkin olduğunu belirtmektedir. Çocuğun şekille ilgili tepkileri bütüne yönelik olduğu gibi, nesne ve olguların özüne ilişkin tepkileri de böyledir. Bu nedenle mihver derslerin konuları seçilirken, konular birer "ünite" haline sokulur (Binbaşıoğlu, 1988: 18). Ayrıca, seçilen cümleler Hayat Bilgisi ünitelerine ve çocuğun günlük yaşantısına bağlı olarak seçilir. Karma ve çözümlene yöntemi de mihver dersler gibi bütünden parçaya yöneliktir ve birbirleriyle ilişkilendirilir. Bu yöntemle okuma yazma öğrenenlerin, mihver derslerde daha başarılı olacakları söylenebilir.

Matematik dersinde, öğretmenlerin yarısı (% 50.0) çözümlene yönteminin, yarısına yakını da (% 40.5) karma yöntemin kullanıldığında daha fazla yarar gördüklerini belirtmektedir. Her iki yöntemde de öğrencinin araştırmacı ve sorgulayıcı yönü geliştirildiğinden öğrenciler bu derste daha başarılı olabilirler.

Öğretmenler, okuma yazma öğretiminde bireysel farklar gözönüne alındığında, sınıf seviyesinden geri kalmış öğrenciler için karma yöntemin (% 59.5) ve çözümlene yönteminin (% 33.3) daha etkin olduğu görüşündedir. Karma yöntemde çözümlene ve bireşim yönteminden faydalandığı için bu tür öğrencilerin okuma yazma hızlarını artırmak, diğer öğrencilere yetişmelerini sağlamak amacıyla bu yöntem tercih edilmiş olabilir.

Öğretmenler, yetişkinlere okuma yazma öğretirken karma yöntemin (% 54.8) ve bireşim yönteminin (% 30.1) kullanılmasının daha uygun

olduğunu belirtmektedir. Yetişkinler genelde ilkokuma yazmaya ilişkin bazı temel bilgilere ve çocuklara göre farklı psikolojik yapıya sahip oldukları için bu yöntemlerin kullanılması uygun görülmüş olabilir.

Öğretmenler, normalin üzerinde zeka seviyesine sahip çocuklar için *çözümleme* (% 59.5) ve *karma* yöntemin (% 28.6), harfleri tanıtmaya yönünden ise, *çözümleme* yönteminin daha kullanışlı olduğu görüşündedir (% 73.8). Harflerin teker teker öğretilmesi, özellikle de sessiz harflerin tek başına okunma özelliklerinin olmamasından dolayı, bireşim yöntemi başarılı sonuçlar vermemektedir (Koçak 1988:46).

Öğretmenler, okuma yazma öğretimi yaparken, *çözümleme* yönteminde, öğrencilerin daha etkin ve girişimci olduğunu gözlediklerini belirtmektedir (% 78.6). Öğrenci merkezli bu yöntem, anlam kurulmasında öğrenciye aktif bir görev yüklemektedir (Akyol, 1997: 26). Öğretmenlerin, *çözümleme* yöntemini seçmesi, bu görüşle de uyumaktadır.

Öğretmenler, öğrenciye en uygun düşen ve öğrenciyi topluma yararlı kılacak yöntemin *çözümleme* yöntemi olduğu görüşündedir (% 78.6). Bu yöntemle öğrenci; anlama, anlatım, yazım kuralları ve dilbilgisi alanlarında başarılı bir düzeye geleceği, eğitim düzeyinin yükseleceği ve dolayısıyla topluma yararlı bir birey olacağı düşünüldüğünden olmalı ki, bu seçenek işaretlenmiştir.

Öğretmenlere göre, eğitim öğretim yapılırken öğrenciyi ezbercilikten *çözümleme* yöntemi kurtarır (% 80.1). Bireşim yönteminde okuma yazma, anlamsız harf ve hecelerle öğrenciyi ezberciliğe alıştıran, *çözümleme* yönteminde yaratıcılığı geliştiren, anlamlı cümlelerle başlanır.

Öğretmenlere göre, *çözümleme* yöntemiyle okuma yazma öğretilirse, öğrenme daha kısa sürede ve kalıcı olur (% 83.3). Her ne kadar, "çözümleme yöntemiyle daha geç okuma yazma öğreniliyor", eleştirisi yapılsa da öğrenciler, ikinci dönemin ilk aylarında okuma yazma öğrenmekte ve okuma daha kalıcı olmaktadır.

Araştırmaya katılanlar, *çözümleme* yönteminin, derslerin işleniş sırasında öğrencileri daha araştırıcı, meraklı ve verimli kıldığı (% 69.0), belirtmektedir. *Çözümleme* yönteminde öğrenci daha cümle verme aşamasında, cümle verilmeden önce, verilecek cümleyi yordaması için zaman tanınır, düşündürülür, merak ve ilgi uyandırılır. Bu nedenle öğretmenler bu yöntemde yoğunlaşmış olabilir.

TABLO II. İlkokuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Yöntemlere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Maddeler		Bireşim	Çözüm.	Karma
1. Görev yaptığınız süre içerisinde okuma-yazma öğretiminde hangi yöntemle daha başarılı olduğunuza inanıyorsunuz?	f	1	38	3
	%	2.4	90.5	7.1
2. Sizce okuma yazma hızı yönünden değerlendirildiğinde hangi yöntem daha uygundur?	f	1	39	2
	%	2.4	92.3	4.8
3. Çocuğun gelişim evreleri ve özellikleri, algılama yonleri gözönüne alındığında en uygun yöntem hangisidir?	f	2	37	3
	%	4.8	88.1	7.1
4. Aktif olarak okuma yazma öğrettiğiniz dönemde, öğrencilerin tatil dönüşlerinde okuma yazma yönünden geri bir seviyeye düşmeleri, hangi yöntemle daha çok görülmektedir?	f	18	17	7
	%	42.9	40.5	16.7
5. Sizce öğrenciler, hangi yöntemle ilkokuma yazma öğrenirlerse daha anlamlı okuyorlar?	f	2	38	2
	%	4.8	90.5	4.8
6. Öğrencilerin, ileriki okuma yaşantılarında harf ve hece düşüklüğü aşağıdaki yöntemlerden hangisinin sonucunda daha fazla olmaktadır?	f	18	2	22
	%	42.9	4.8	52.4
7. Hangi yöntemle okuma yazma öğrenenlerin, okuduğu bir metin, daha iyi anlaşılabilir?	f	2	38	2
	%	4.8	90.5	4.8
8. Hangi yöntemle okuma yazma öğrenenler, daha hızlı ve doğru yazabiliyor?	f	1	39	2
	%	2.4	92.3	4.8
9. Hangi yöntemle okuma yazma öğrenenler, yazım kurallarını daha az hata ile kullanıyor?	f	-	38	4
	%	-	90.5	9.5
10. Hangi yöntemle okuma yazma öğrenenler, uzun metinleri anlam bütünlüğünü bozmadan anlatabiliyorlar?	f	3	37	2
	%	7.1	88.1	4.8
11. İfade ve beceri derslerinde hangi yöntem kullanıldığında daha etkin bir eğitim öğretim yapıldığını gözlediniz?	f	3	27	16
	%	7.1	64.3	38.1
12. Mihver derslerin işlenişinde hangi yöntemin daha etkin olduğunu gördünüz?	f	4	15	23
	%	9.5	35.7	54.8
13. Özellikle, matematik dersinde hangi yöntemin kullanılmasında daha fazla yarar gördünüz?	f	4	21	17
	%	9.5	50.0	40.5
14. Okuma yazma öğretiminde bireysel farklar gözönüne alındığında, sınıf seviyesinden geri kalmış öğrencilerde hangi yöntemin daha etkin olduğunu gözlediniz?	f	3	14	25
	%	7.1	33.3	59.5
15. Yetişkinlere okuma yazma öğretirken hangi yöntemin kullanılması daha uygundur?	f	13	6	23
	%	30.1	14.3	54.8
16. Sınıfınızda bulunan normalin üzerinde zeka seviyesine sahip çocuklara hangi yöntemin daha faydalı olduğunu gözlediniz?	f	5	25	12
	%	11.1	59.5	28.6
17. Her üç yöntemin de harf devirlerini gözlediğinizde harfleri tanıma yönünden hangi yöntem daha kullanışlıdır?	f	7	31	4
	%	16.7	73.8	9.5
18. Okuma yazma öğretimi yaptığınız sınıfta, hangi yöntemde, öğrencilerin daha etkin ve girişimci olduğunu gözlediniz?	f	1	33	8
	%	2.4	78.6	19.0
19. Sizce öğrenciye en uygun düşün ve öğrenciyi topluma yararlı kılacak yöntem hangisidir?	f	2	33	7
	%	4.8	78.6	16.7
20. Eğitim öğretim yapılırken öğrenciyi ezbercilikten kurtaran yöntem hangisidir?	f	5	34	3
	%	11.1	80.1	7.1
21. Hangi yöntemle okuma yazma öğretilirse, öğrenme daha kısa sürede ve kalıcı olur?	f	1	35	6
	%	2.4	83.3	14.3
22. Derslerin işleniş sırasında öğrencileri daha araştırmacı, meraklı ve verimli kılan yöntem hangisidir?	f	1	29	12
	%	2.4	69.0	28.6
23. Hangi yöntemle öğretim yaptığınızda öğrenci seviyelerini ölçmek daha kolay olur?	f	3	35	4
	%	7.1	83.3	9.5
24. Hangi yöntemle doğru, anlamlı ve süratli okuma alışkanlığı daha kolay kazandırılmaktadır?	f	1	39	2
	%	2.4	92.3	4.8
25. Hangi yöntem, öğrencileri günlük yaşama daha iyi hazırlar?	f	3	30	9
	%	7.1	71.4	21.4

Öğretmenler, çözümlene yöntemiyle öğrenci seviyelerini ölçmenin daha kolay olduğu (% 83.3), bu yöntemin, doğru, anlamlı ve süratli okuma alışkanlığı kazandırdığı (% 92.3), öğrencileri günlük yaşama daha iyi hazırladığı görüşündedir (% 71.4). Çözümlene yönteminde çocuk, bir şeklin bütününe birden zihni tepkide bulunur. Bireşim yöntemi ise, çocuğun bu doğal tepkisini bozmakta ve onu zihni karışıklıklara götürmektedir. Göz yapısı ve şekli algılama yeteneği gibi nedenlerden dolayı çözümlene yöntemi çocuğu ilk günden doğru, süratli ve anlamlı okumaya alıştıırır (Karacabey (1988) ve günlük yaşama daha iyi hazırlar.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlere ilişkin olarak öğretmenler, *çözümlene* yöntemiyle ilkokuma yazma öğrenen öğrencilerin;

- daha anlamlı okuduğunu,
- okuduğu bir metni daha iyi anlayabildiklerini,
- daha hızlı ve doğru yazabildiğini,
- daha etkin ve girişimci olduğunu gözlediklerini,
- yazım kurallarını daha az hata ile kullandıklarını,
- seviyelerini ölçmenin daha kolay olduğunu,
- uzun metinleri anlam bütünlüğünü bozmadan anlatabildiklerini,
- daha araştırmacı, meraklı ve verimli olduğunu,
- ifade ve beceri derslerinde daha etkin olduğunu,
- okuma yazma hızlarının daha fazla olduğunu belirtmektedirler.
- Ayrıca öğretmenler *çözümlene* yönteminin,
- öğrenciyi ezbercilikten kurtardığını,
- harfleri tanıtmaya yönünden daha kullanışlı olduğunu,
- öğrenciyeye en uygun düşen ve öğrenciyeye topluma yararlı kılacak yöntem olduğunu,
- doğru, anlamlı ve süratli okuma alışkanlığı kazandırdığını,

şükran tok

- çocuğun gelişim evreleri ve özellikleri, algılama yönleri gözönüne alındığında en uygun yöntem olduğunu,
- normalin üzerinde zeka seviyesine sahip çocuklara uygulamanın daha faydalı olduğunu,
- öğrencileri günlük yaşama daha iyi hazırladığını,
- öğrenmenin daha kısa sürede ve kalıcı olduğunu,
- okuma-yazma öğretiminde daha başarılı olduklarını ifade etmektedirler.
- Öğretmenler *bireşim* yöntemiyle okuma yazma öğrenen öğrencilerin, tatil dönüşlerinde okuma yazma yönünden geri bir seviyeye düştükleri görüşündedir.

Araştırmaya katılanların yarısından fazlası *karma yöntemin*, yarısına yakını *bireşim yönteminin* öğrencilerin ileriki okuma yaşantılarında harf ve hece düşüklüğüne neden olduğunu, yine öğretmenlerin yarısı matematik dersinde *çözümleme* yöntemi, yarısına yakını da *karma* yöntem kullanıldığında daha fazla yarar gördüklerini belirtmektedir.

Okuma yazma öğretiminde bireysel farklar gözönüne alındığında, sınıf seviyesinden geri kalmış öğrencilere ve yetişkinlere okuma yazma öğretiminde ve mihver derslerin işlenişinde *karma* yöntemin daha etkin olduğu ileri sürülmektedir.

Öneriler

İlkokuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlere ilişkin olarak, öğrencinin;

- daha anlamlı okuması,
- okuduğu bir metni daha iyi anlayabilmesi,
- daha hızlı ve doğru yazabilmesi,
- daha etkin ve girişimci olduğunu gözleyebilmesi,
- yazım kurallarını daha az hata ile kullanabilmesi,
- günlük yaşama daha iyi hazırlanması,
- harfleri daha iyi tanınması,
- okuma yazma hızının daha fazla olması,

şükran tok

- ezbercilikten kurtarılması,
- topluma yararlı kılınması,
- seviyesini ölçmenin daha kolay olması,
- uzun metinleri anlam bütünlüğünü bozmadan anlatabilmesi,
- daha araştırmacı, meraklı ve verimli olması,
- ifade ve beceri dersleri ile matematik dersinde daha etkin olması,
- ileriki okuma yaşantılarında harf ve hece düşüklüğüne neden olmaması,
- doğru, anlamlı ve süratli okuma alışkanlığı kazanması,
- çocuğun gelişim evreleri ve özellikleri, algılama yönlerinin daha iyi tanınması,
- normalin üzerinde zeka seviyesine sahip çocuklara daha faydalı olması,
- öğrenmenin daha kısa sürede ve kalıcı olması,
- okuma-yazma öğretiminde daha başarılı olmaları için **çözümleme** yöntemi,
- sınıf seviyesinden geri kalmış öğrencilerin ve yetişkinlerin okuma yazma öğretiminde ve mihver derslerin işlenişinde **karma** yöntem kullanılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKYOL, Hayati (1997). "Okuma ve Prensipleri" **Çağdaş Eğitim**. Sayı:233. Ankara. Rehber Yay.
- AYDIN, Ayhan (1999). **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**. Ankara. Anı Yay.
- BACANLI, Hasan (1999). **Gelişim ve Öğrenme**. Ankara. Nobel Yay.
- BEKMEZ, Hasan (1998). **Birinci Sınıfta Oyunlarla Öğretim**. Adana. Ulusoy Ofset.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit (1988). "İlkokuma ve Yazma Öğretiminde Tümce Yönteminin Kullanılmasıyla İlgili...". **Çağdaş Eğitim**. Sayı:138. Ankara. Tekişik Matbaası.
- (1988). "İlkokuma ve Yazma Öğretiminde Fizyolojik Etkenler". **Çağdaş Eğitim**. " Sayı:139. Ankara. Tekişik Matbaası.

- ___ (1995). "İlkokuma Yazma Öğretimiyle İlgili Ciddi Bir İddia Üzerine". **Çağdaş Eğitim**. Sayı:206. Ankara. Tekişik Matbaası.
- BULUT, Figen (1998). "İlkokuma ve Yazma Öğretiminde Bireşim ve Çözümleme ...". (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ç.Ü. Sos. Bil. Ens. Adana.
- CHEEK, M. Collins, E.H.CHEEK (1984). **Diagnostic-Prescriptive Reading Instruction**. USA. WEB Publishers.
- DEMİREL, Özcan (1999). **İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi**. Ankara. MEB.
- ___ (1992). "İlkokullarda Türkçe Öğretimi ve Sorunları". **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**. Sayı:8. Ankara. Şafak Matbaacılık.
- DİKMEN, Selahattin (1986). İlkokuma ve Yazma Öğretimi. Ankara. Üner Yay.
- DPT (1995). **7. Beş Yıllık Kalkınma Planı**. Ankara.
- GÜLERYÜZ, Hasan (1991). **Programlanmış İlkokuma Yazma Öğretimi Öğretmen El Kitabı**.Ankara. SEK Yay.
- HEILMAN, Arthur W, T. R. Blair, W. H. Rupley (1986). **Principles And Practices Of Teaching Reading**. USA. Merrill Publishing Co.
- KARACABEY, R.Gün (1988). "İlkokuma ve Öğretimi". **Çağdaş Eğitim**. Sayı:134. Ankara. Rehber Yay.
- KAVCAR, Cahit, F. Oğuzkan, S. Sever. (1985). **Türkçe Öğretimi**. Ankara. Engin Yay.
- KOÇAK, Mehmet. (1998). "İlkokuma Yazma Öğretiminde Metot". **Çağdaş Eğitim**. Sayı:242. Ankara. Rehber Yay.
- MEB (1979). **İlkokuma ve Yazma Öğretmen Kılavuzu**. Ankara. MEB Yay.
- ___ (1996). **MEB 1996 Yılı Raporu**. Ankara. MEB Yay.
- ___ (1997). **MEB 1997 Yılı Raporu**. Ankara. MEB Yay.
- ___ (1996). **16. Milli Eğitim Şurası**. Ankara. MEB Yay.
- MEGSB (1986). **Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Kılavuzu**. Ankara. MEGSB Yay.
- ÖZDEMİR, Mustafa, S. SÖNMEZ. **Öğretmen El Kitabı**. Ankara. PEGEM Yay.
- ÖZDEMİR, İ.Ethem (1997). "Eğitim Psikoloji İlişkisi". **Eğitim Bilimine Giriş**. Ankara. Gazi Yay.
- TAN, Niyazi (1998). **Oyunlarla İlkokuma Yazma Öğretimi**. İstanbul. MEB Yay.
- TEKİŞİK, H. Hüsnü, M. OKAY (1989). **İlkokuma ve Yazma Öğretimi Öğretmen Kılavuzu**. Ankara. Rehber Yay.
- TÜRKOĞLU, Adil (1981). "Cehaletle Savaş". **A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**.
- ÜNÜVAR, Perihan, K. ÇELİK (1999). **İlkokuma ve Yazma Öğretimi**. Burdur.